

Hrvatski List

izlazi u Puli, svaki dan u 6 sati ujutro

Pojedini broj 8 helera

Mjesečna pretplata 2 K 40 h

Glasni 30 h Petit-redak

Godina II.

Odgovorni urednik:
Josip RAIN, Pula

Utorak, 11. travnja 1916.

Tiskom i nakladom
Jos. Krmpotić, Pula

Broj 271

Njemački uspjesi na zapadu.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 10. travnja. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko i jugoistočno bojište.

Položaj nepromijenjen.

Talijansko bojište.

U Goričkoj držalo je neprijateljsko topništvo nekoja mjesta za našom frontom pod svojom vatrom. Uništili smo svojom topovskom vatrom talijansko letjelo tipa Caproni, kad se je spustilo blizu Ločnika. Na ostaloj fronti traju navadni topovski bojevi.

U dolini Sugana upalili su Talijani svojim pucanjem mjesto Caldonazzo. Neprijateljska su letjela bacila bombe na Rivu. Na cesti u Ponale uspjelo je neprijatelju, da se učvrsti u nekoliko pomaknutih jaraka južno od Sperona.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Hölter, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 10. travnja. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

U osvojenim položajima lagumskih rupa južno od S. Eloi suzbiše su naše čete sve protunavalne pokušaje neprijateljskih odijeljenja s ručnim granatama. Na zapadnoj smo obali Moze odsjekli Bethincourt i jednako jaka uporišta Alsace i Lorraine na jugozapadu od njega. Neprijatelj je pokušao da izbjegne pogibelji najbržim uzmakom, ali su ga Šlezijci dostigli te je izgubio ovdje, osim teških krvavih gubitaka, 14 časnika i 700 neranjenih zarobljenika, 2 topa i 13 strojnih pušaka. Istodobno smo procištili neugodne nam neprijateljske gradnje, čardake i skrovišta na raznim mjestima fronte i to sjeverno od samog Avocourta i južno od Bois de Corveaux. Istim pojedinačkim nam je podhvataima uspjelo, da zadamo Francuzima ozbiljnih šteta. Izgubili su na zarobljenicima više časnika i 276 momaka. Desno od Moze procištili smo istotako špiļu na južnome rubu Cote di Poivre, te smo kod toga zarobili 4 časnika i 184 vojnika. Dalje proti istoku i u Woevru odigrali su se samo topovski bojevi. U zračnoj smo borbi oborili 2 francuska letjela, dok smo druga dva letjela prisilili da se spuste.

Istočno i balkansko bojište.

Položaj nepromijenjen.

Vrhovno vojno vodstvo.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 10. travnja. (D. u.) Glavni stan javlja:

Iračka fronta.

Pošto su uslijed padanja snijega došli pod vodu i bili najvećim dijelom uništeni naši položaji, što se nalaze 4 kilometra istočno od Felahije, to su 4. o. mj. dobile naše čete zapovjed da ostave one jarke puštivši tamo po prilici samo 2 satnije. 5. o. mj. napao je neprijatelj ranim jutrom s jakim silama. Na to su se naše 2 satnije, nakon što su više sati zaustavile neprijatelja bajonetama i bacanjem bomba, povukle u našu glavnu poziciju. I pomaknuta naša odijeljena, koja su se nalazila na desnoj obali Tigrisa povukla su se odmah proti našoj glavnoj poziciji. 6. o. mj. približio se je neprijatelj na 800 metara od naših glavnih položaja. Poduzeo je navalni pokušaj, ali smo ga protunavalom prisilili, da se povuče 2 kilometra prema istoku. Neprijateljski se gubici procjenjuju na 1500 vojnika. Naši su gubici neznatni.

Kaukaska fronta.

U sredini se je izjalovio ponoćni neprijateljski napadaj. Neprijatelj je bio posve istjeran također iz pozicija, koje je još prije zaposjedao.

Kod Smirne.

Na obali kod Smirne naše je topništvo triput pogodilo neprijateljski monitor. Drugi mu je monitor priskoćio u pomoć te ga je odvuкао na široko more.

Carigrad, 9. (D. u.) Glavni stan javlja:

Iračka fronta.

Nema promjene. Naše je topništvo oštećilo neprijateljsku topnjaču.

Kaukaska fronta.

Nikakovog važnijeg događaja.

Brzobjavi. Rat.

Bojevi u Mezopotamiji.

London, 7. Službeno. Tigriški zbor pod generalom Gorringe, nasljednikom generala Aylmera, približio se je rovovima sve do 100 metara od neprijateljskih položaja te je napao potom prvu i drugu neprijateljsku liniju. Brzim je postupkom bila osvojena iz jednog sata i treća neprijateljska linija, te su pobjedonosne naše čete prodirale sve dalje, dok su osvojile do 7. sata ujutro četvrtu i 5. neprijateljsku liniju.

Pošto je bio dobio neprijatelj jakih pojačanja zapovijedilo je Gorringe, da se odgodi navaljivanje do večeri. Medjutim je osvojila divizija generala Keary nekoliko jaraka na desnoj obali Tigrisa. Neprijatelj, koji je poduzeo popodne jaku protunavalu s pješadjom, konjanistvom i s topništvom, bio je uspjesho suzbijen. Pod samu večer krenuo je Gorringe dalje na lijevoj obali te je osvojio položaje kod Felahie. Najprednji su jarci bili duboki 9 noga, a čitavi sustav linija, koje su sljedile jedna za drugom, mjerio je 25 kilometara dubine.

Njemačka.

Car Vilim pobratimskoj zajednici za pravo i pravosuđe.

Berlin, 10. (D. u.) Državni je zastupnik Schiffer primio od cara Vilima brzojav, kojim on zahvaljuje pobratimskoj zajednici njemačkog carstva za pravo i pravosuđe na pozdravima, što mu ih je poslala na početku svoje djelatnosti, te nastojanjima zajednice, da se u borbi tako sjajno prokušani vez vjere, što spaja njemački narod s narodima austro-ugarske monarhije, sve to tješnije učvrsti također na polju pravosuđa, želi dobar uspjeh na sreću savezničkih naroda.

Balkan.

Grčka se pere od kleveta.

Paris, 10. (D. u.) Grčko poslanstvo u Parisu poručilo vijest, da su bili otkriveni na Krfu na široko razgranjeni uređjaji za obavješivanje i opskrbljivanje njemačkih podmornica, kao što također i to, da su bila pronadjena na drugim otocima 4 skloništa za podmornice.

I Malinov zatvoren?

Bukarešt, 8. Javlja se, da će po svoj prilici zatvoriti i Malinova, vođu rusofilske stranke u Bugarskoj. Vijest dolazi iz Bukarešta, ali još nije bila iz Sofije potvrđena. Po svoj se prilici dakle radi o fantastičnoj jednoj vijesti ententinih dopisnika i mutikaša na Balkanu, koji hoće da unutrašnji politički položaj Bugarske naslikaju u najslabijem svjetlu. Malinov se je u svoje doba izričito priključio vladinoj politici. Vrlo je nevjerojatno, da je i on bio upleten u Genadijevu aferu, o kojoj još ne vlada potpuna javnost. Na svaki način moramo da čekamo na potvrdu iz Sofije.

Neutralne države.

Nizozemsko novinstvo o govoru Bethmann-Hollwega.

Amsterdam, 7. Nizozemske novine velikom se zanimivošću have govorom njemačkog tajnika.

Standard piše: Jučerašnji dan bijuše za njemački parlament velik. Državni je talnik držao najavljeni govor o izvanjskoj politici. Kao što se je moglo očekivati, bio je govor od velike važnosti, pun snage i pobude za sinove vlastite države; govor, koji će u povjesti igrati ulogu.

Nieuwe Courant veli: Govor, što ga je jučer Bethmann držao, bio je velik. List ga pozdravlja

velikom zadovoljstvom, jer se iz njega može zaključivati, da njemačka vlada ne misli na aneksiju Belgije, o čemu nije do sada vladala nikakva sigurnost. List misli, da će vojničke garancije, koje si njemačka na zapadu hoće stvoriti, po svoj prilici sastojati u zahtjevanju Moske rjeke, koja bi izvanredno otešćala navalu na Njemačku. Njemačka stupa u času, u kojemu bez dvojbe stoji u vojničkoj premoći nad Aljircima, pred svijet sa uvjetima, pod kojima je pripravna da sklopi mir.

Nieuws van der Dag piše: Najznačajnije Bethmanovog govora bilo je stalno ono, gdje on osudjuje neiskreno držanje Engleske u pitanju mira. Državni je tajnik inao pravo, da se Njemačka ne može upustiti u nirovna pregovaranja, ako Asquith zahtjeva kao prvi uvjet uništenje pruskoga militarizma. Na protivnoj strani ne će niti da o miru čuju, niti da o njemu govore, niti da na njega misle. Izgleda kao da će se poduzeti još jedan veliki pokušaj, da se u Francuskoj i Belgiji prodre njemačka fronta. Ili se u Engleskoj i Francuskoj još uvijek vjeruje, da će se moći Njemačku izglednjeti? Bila bi neutemeljena iluzija, kad bi se vjerovalo, da bi se moglo bijedom prisiliti Njemačku na kapitulaciju. Saveznici su svojim krepkim izrazima i proklinjanjem postigli protiv Njemačke od prilike isto, što i Nijemci sa svojim zračnim navalama na Englesku. List zaključuje: Što je državni tajnik rekao o boju sa podmornicama, kojega mora svaka neutralna država odobravati, jer služi kao protutjera protiv engleske politike izgledanja, moralo je u prvome redu biti naslovljeno na Wilsona. Wilson zahtjeva od Njemačke ne samo da stedi neutralnu plovidbu, već hoće da joj postavi veoma tjesne granice u njezinom boju protiv neprijateljskih trgovačkih brodova. Tomu se protivni državni tajnik na jednaki način, kao što Grey američkom zahtjevu, da naime Engleska ne poduzme sa Njemačkom protiv američkoj trgovini ništa, što bi prekoračilo stara, vrlo uska pravila o kontrebandi.

Jedan od bezuvjetnih novinarskih zastupnika entente jest pariski dopisnik Neuer Züricher Zeitung, čije se simpatije za Francusku pokazuju u svakom njegovom pismu. U članku o pariškom sastanku slika taj gospodin, koji o stvarnoj važnosti sastanka znade baš toliko, koliko i svaki drugi nepouzdanik, pjesničkim poletom naprije vañjinstu zastupnika saveznih država, „svilenu bradu“ generala Joffrea, „vojničku otmenost“ gospodina Castelnau-a itd. a na koncu veli taj neutralac: . . . a Francuska? Nije li znak novog njezinog položaja, kad je bila u stanju da kao god. 1870 sazove europsku konferenciju? Ona je postala dušom polovice Europe i to ponovno pokazanim vrlinama svoje narodnosti, darovitšću svojih političkih vodja, a pogotovo i velikom svojom poztvornošću i odanošću za cilj. Pod njezinu jako okrilje sklonile su se Belgija i Srbija, koje se danas kao i dnakopravne države sastaju sa zastupnicima velevalsti, poštovane više no ikada prije, radi svoga junastva i nučeništva, koje ih uzvraje daleko nad neznanost njihovog teritorija. Pariski sastanak od 28. i 29. ožujka znači ozvljenje političke tradicije, kakva je evala pred sto godina kao posljedica ratova za slobodu. Već se sada misli, da će se mir sklopiti u glavnom gradu jedne od ratujućih skupina, primjerice u Parizu. Diplomati neki, iz mladje škole, izjavio mi je, da je vrlo nevjerojatno, da se zastupnici obiju skupina velevalsti, koji su se na takav način borile jedna protiv druge i koje su odlučile da nastave boj na gospodarskom polju, ne će sastati na neutralnom teritoriju da bi si tamo u ruke posegli. Pobjeditelj neće pobjedjenoga pozvati k svome stolu, kao što se je dogodilo na bečkom kongresu, već će jednostavno pobjedjenome javiti, što je njegova volja, koju će protivnik primiti ili ne. Formula državnog zastupnika Haasea, po kojoj ne će biti niti pobjednika niti pobjedjenih,

smatraju u Francuskoj — pravom ili nepravom — nesmislom, obzirom na današnje stanje stvari.

Revolucijarno gibanje u Brazilju.

Rio de Janeiro, 8. Reuter javlja: Redarstvo je ugušilo od saveznog zastupnika Maurice Laceda organizirano revolucionarno gibanje, koje namjeravase da pobuni vojništvo i policiju te zbaciti vladu i ustanoviti parlamentarnu republiku. Poduzeta bijahu mnogobrojna uapšenja. Uvedena je istraga.

Dogodjaji na moru.

Potopljen engleski parobrod.

London, 10. (D. u.) Bio je potopljen engleski parobrod Avou.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Francuska.

Paris, 10. Službeno izvješće od 9. o. mj. glasi:

Zapadno od Mose bila je čitavi dan žestoka bitka. Po osnovi izvedeno isprañjenje promaknutog kula kod Bethincourta dopustilo nam je, da si u prošlog noći stvorimo na čitavoj našoj fronti od Avocourta do Cumierese zatvorenu crtu, koja ide od avocourtske tvrñje mimo prvih šumovitih obronaka zapadno od vrha 304 do naših položaja nešto južno od križanja beñincourtske i chaltancourtske ceste. Čitava je ta linija odvojela najbjeñnijim neprijateljskim navalama. Na čitavoj je fronti od Mori Homme pretrpjela njemačka ofenziva krvavi neuspjeh. Neprijateljske čete, koje su provaljivale iz sume Cumierese, bile su rasljerane, ostavivši za sobom veliki broj lješina. I napadaj protiv Mori Homme, bio je suzbijen s mnogo gubitaka. Navala, što ju je neprijatelj poduzeo u isto vrijeme protiv naših položaja od avocourtske sume do potoka Forges, naišla je na žilavi otpor naših četa, koje su neprijatelja svuda suzbile.

Engleska.

London, 7. Službeno. Jutros je neprijatelj dalje napadao po najtežem opstrjelivanju naše jarke kod S. Elói. Borba je trajala čitavi dan. Maleno je neprijateljsko odjeljenje prodrlo za jedne navale u naš jarak kod Hoogea. Bilo je odmah suzbijeno. Topnička objestranja paljba u okolicama Ljevina i Lensa te južno od Boesinghea.

Italija.

Rim, 8. Službeni izvještaj. Uzduž čitave fronte topovska i izvidnička djelatnost. U odsjeku Cristallo usredotočio je neprijatelj vatru mnogobrojnih svakovrsnih artiljerija protiv položaja, što smo ih pred malo osvojili na Rauchkopfu. Da neizložimo svojih četa nepotrebnim gubicima, ispraznilo smo u lijepome redu najprednji položaj. U Karniji smo suzbili maleni napadaj protiv Pal Granda. Naši su topovi raspršili neprijateljske čete, koje su marširale niz dolinu Valentina i Kronhof (Gail). Na Vodilu (Crni Vrh) napao je neprijatelj iznenada malenu našu utvrdu. Mi smo ga protunavalom suzbili, tako, da se je povukao u neredu i ostavio u našim rukama 76 zarobljenika s 2 kasnika i jednu strojnu pušku. U odsjeku smo Globne (na srednjoj Soči) opkolili i zarobili prednju neprijateljsku stražu.

Petrogradski škandali.

List Frankfurter Zeitung donosi ove prijevjetke iz Rusije, koje potječu na najtamnije atere stare Venecije francuskog dvora prije revolucije i ondašnje Rusije.

„Osoba* a visoka dama*“.

Junaci su ove tragikomedije Rasputin i stara Carica-mati. Po sebi se razumije, da rusko novinstvo ne smije da iznese ime caricino. Njezini čitaoci su toliko svjesni, da pod imenom „visoka dama*“ poznaju pravu osobu. I Grigorij Rasputin ima pravo na anonim, na koji inače ima pravo samo carska porodica. On se u ruskom novinstvu naznačuje samo pod „Osoba“. Njegovi odnosi prema junakinji, koja sjegurno nerado ima ovaj položaj u romanu, nijesu bili uvijek dobri. Stara dama, koja svoje lice vijestačkim srestvima francuske kosmetike uvijek održava svježje, a i svoj duh drži uvijek u živalnoj savremenosti shvatila je već prije više godina, da utjecaj sibirskog čovjeka čuda,

za čije se avanture već odavno zna, ne će ništa doprinijeti ugledu carskoga dvora. Carica-mati ima jaki utjecaj na njezinoga sina i uspjela je, da se prije četiri godine, u proljeće 1912, Rasputin udalji, i za nekoliko mjeseci izgubi u svoj zavijač — Sibirju. Stara carica imala je tad, da se takmiči sa mladjom, i sumnjala je u svoju pobjedu. Ona se je odrekla suparništva prema Rasputinu u toliko, što je, naravno vrlo formalno, odnose prema svomu sinu i u prisustvu sibirskog seljaka dalje obdržavala. Ova predhistorija je naravno u Rusiji svakom poznata.

Ministar i njegov agent.

Gospodin A. N. Hvoslov stupio je u ministarstvo unutrašnjih posala s burnom prošlošću, kojom se skoro svi ruski guverneri odlikuju, a o kojima se je već nekad govorilo. Samo nekoliko mjeseci je trajala njegova moć. Za to vrijeme naravno, nije mogla ruska štampa ništa da iznese o malim intimnostima ovoga gospodina — jer ministar unutrašnjih djela upravlja oružništvom i političkim redarstvom. Ali da je gospodin Hvoslov sa Rasputinom, a i njihovim prijateljem, sibirskim vladikom Varnavom, održavao tješnje odnose, to se nije moglo sakriti. Zašto su se ti odnosi poslije pokvarili, to se još i danas neznata. Ali da su postajali sve gori, moglo se naziti već prije dužeg vremena u petrogradskim listovima.

Gospodin Hvoslov je sasvim nemarno upravljao, tako da je to bilo nešto suviše i za široke pojmove ruske birokracije. Imao je uza se, konačno, samo još jednog jedinog, koji mu je bio vjerna, i kojega je pronašao još za vesela vremena u Nižnjem Novgorodu, kad je bio još guverner. Tad je gospodin Rševski bio još redarstveni činovnik, a do ovoga je dostojanstva dospio iza kako je kao poručnik degradovan, a kasnije kao prosti vojnik bio ohasut raznim kaznama. Ostali putevi, kojima je ovaj individuum prolazio, skrivani su tajanstvenom pokrivenošću. Samo se zna toliko, da se Rševski u Nižnjem Novgorodu osim redarstvenim radovima, koji tamo donose velike prihode, bavio još i tako zvanom „ruskom journalistikom“. Gospodin Hvoslov mogao je potpuno da iskoristi ovaj položaj Rševskog i postarao se, da mu kasnije, kad je sam svoju guberniju morao da napusti, nadje mjesto u uredništvu jednog reakcionarnog moskovskog lista. Kasnije je Rševski vojnom ministru Suhomlinovu iskazao izvjesne usluge. On je u petrogradskim Börsenzeitung-u iznio poznate članke generalove, u kojima se na nekoliko nedjelja prije početka rata izjavljuje, da se i dalje održati trogodišnja vojna služba, a i da Francuska odlučno ostane kod trogodišnje vojne službe.

Kad je Hvoslov postao ministrom, tek tad je ovaj agent bio na vrhuncu. Pozvan je odmah u Petrograd, gdje je prije svega osnovao nekakav „Journalistički klub“, koji je imao zaadatak, kako sam Hvoslov kaže, da „motri“ novinare ljevice. Kao činovnik ministarstva unutrašnjih posala imao je Rševski 500 rubalja mjesečno, ali ovome nije sprječilo, da drži dvije kočije i da svojoj izabranici sreća više puta pokloni briljante, čijih je cijena jednom dostigla 5000 rubalja. Pobočnik ministarstva, senator Bjelecki, koji je saznao za ovo, tražio je za izvorom tolikoga novca, i pronašao, da Rševski ovaj silan novac zaradjuje time, što sa željezničkim vagonima, — koji pripadaju crvenom križu, u ovom vremenu neredovnog saobraćaja — vodi uspješnu trgovinu. On ga uapsi i tom prilikom je došlo do scene, kojoj je morao da predohodi pad Hvoslova. Sam senator je o tom pisao u Börsenzeitung-u. Kad ga je ministar pozvao k sebi, nekoliko sati nakon uapšenja Rševskog, — upitao ga odmah, gdje je pismo koje je on uapšenom pisao. Bjelecki je odgovorio, da da je to pismo prizio ostalim rukopisima, koji su natjeni kod pretresa uapšenikovog stana. Hvoslov je prijetelio tražio, da mu se pismo vrati. Pomoćnik je odgovorio, da on ostaje kod svoje molbe, kojom traži razrješene dužnosti, a koju

je već dvaput podnio bio, jer se nakon svega onoga, što se je desilo, kategorički odriče, da zajedno radi sa Hvostovom.

Iliodor.

Dok je Hvostov, najvjerniji sluga, radi ovakove „službe“ pao u klupku i pretostojala je opasnost, da će on i ministra uvući u svoj pad, dotle su se na petrogradskom nebu navukli drugi tamni oblaci. Saznalo se je nekako, da je Rševski već prije nekoliko nedjelja preduzeo tajinstveni put u inostranstvo, za koji je dobio ne manje nego 60.000 tugalja od Hvostova. Postepeno se je saznalo, da je cilj njegovog putovanja bila Kristijanija, i kako se već odavna zna, da se tamo bavi bivši monah Iliodor, to se je laiko pogodio, koga je Rševski posjetio s tolikim novcem. Iliodor, koji ima na duši mnogo kaznivih djela, jer se je kao monah protivio državnim vlastima — jednom se sa nekoliko stotina vjernih pristalica — žena — u jednom manastiru Cariću upravo blokirao i pošto je nakon isključenja iz pravovjerne državne crkve razne gojuse govore protiv svetog sinoda i carevog doma, to je u prvim danima rata neopazeno umakao preko ruske granice. On je tada imao još jedan naročiti razlog, da odbjegne ispred redarstva. Nekoliko nedjelja prije početka rata bude Rasputin u Sibiriji — kamo je otišao na nekoliko nedjelja — teško ranjen od jedne žene, koju su kasnije proglasili za ludu. Tada se tvrdilo, da je ona bila pristalica Iliodorova, koji je za ljubav Rasputina svoj predjašnji upliv na carev dvor izgubio. Ova predpostavka, koja otkriva Iliodora kao učesnika, nije dokazana. Ali ova bi sumnja bila na svaki način doprijetljiva, da se Iliodoru izvrši neprijatan pretres. Ali po svoj prilici i Iliodor za toliko o dvorskim tajnama, da se smije nadati izvjesnim obzirima. Svakako je on umio sebi da nabavi putnu ispravu, po kojoj on, kao što norveško redarstvo tvrdi, mirno i povučeno živi u Kristijaniji.

Iliodor je prije nekoliko dana iznio u jednom norveškom listu, kako ga je agent gospodina Hvostova, Rševski, potrazio u Kristijaniji, da bi ga nagovorio, da izvrši pokušaj ubijstva nad Rasputinom. Ova izjava se potpuno poklapala sa opažanjem norveškog redarstva. A nagovještjenja ruske štampe potvrđuju je sve više. Ali što je najglavnije, Iliodor se, kada je htio da otkrije ovu tamnu istinu, odmah obratio na caricu-majku, sigurno ne radi njenog opšte poznatog neprijateljstva prema Rasputinu, već stoga, što je jedino njemu smatrao kao sigurnu osobu, koja je u stanju da ga štiti. Jer uvijek se moglo pretpostaviti, da će se ministar, — koji pronadje odbjeglog monaha, da ubije jednog bivšeg konkurenta, koji na dvoru carevino ima neograničenu vlast. — osloboditi spretnog oruđa. Izgleda, da je stara carica dobila ovo Iliodorovo pismo. Da li je za ovu tamnu avturističku stvar — u čijoj se sredini ona na jednom našla — saznala tek iz ovog pisma, ne može se utvrditi, jer se i druga strana pozvala na nj.

„Hrvatski List“.

Primamo slijedeće redke :

„Bijah daleko od domaje, kad mi prijatelj iz Istre pošalje u listu. List ovim popratnim pismom: Dragi! Novorodjenče jest. Ovih je dana svijet ugledao, pa se nemoj čuditi, ako ne odgovara duhu vremena i našim prilikama. No „bolje ista nego ništa“. Velike nade gojim, da će ga naši istarski Hrvati pozdraviti oduševljenjem“.

Nikmo je u ratno doba, nikmo je u doba, kad u Istri ne imadjasmo nijednog hrvatskog lista, što se vrlo neugodno donijelo svakog našeg čovjeka.

Sve gramzi za novinom, sve hoće da iz nje saznade vijesti u ovo veliko i nevidjeno doba. Pa i naš kmet — ako nije nikada dosele novine čitao — čita ju sada, ako može do nje doći.

Svi ovi uzroci potakose na razmišljanje o osnutku novog lista, te se počelo oduševljenjem

nagovarati, agitirati, preporučivati i obećavati na obilnu, moralnu i materijalnu pomoć.

Sva ta obećanja osokolise zanimanja, odluču se, izdade novi — „Hrvatski List“. Dijete u povojima, pa ne možemo od njega očekivati velikih misli i djela. To bi se protivilo božjem i prirodnom zakonu. Priroda ne pozna strakova: sve polagano.

Na nama — istarskim Hrvatima — stoji, da to naše dijete uzgojimo, podignemo na onaj stupanj, kako to žele mnogo njih, ali takve molimo i zaklinjemo, da nam i oni u tome na ruku budu. Svi valja da ga materijalno i moralno potpomažemo, širim, preporučujemo, a ne odbacujemo, ignoriramo ko da nije vrijedan da živi, pa ne će Ljubljanci i Zagrebčani preko svojih najuglednijih listova neugodno spomijutati, da nijesmo kadri uzdržavati jednog lista u Istru.

Prijatelj lista.*

Vijesti iz osvojene Srbije.

„Beogradske novine“ donasaju :

Poštanski saobraćaj. 6. aprila otvorit će se opet sest c. i kr. elapnih poštanskih ureta za privatni saobraćaj i to u Smederevu, Čačku, Kraljevu, Užicama, Kruševcu i Jagodini. Dozvoljeno je da se prinaju i predaju dopisne karte, otvorena pisma, štampani spisi, novine, mustre razne robe i pisma sa vrijednošću. U zaposjednutim predjelima Srbije predaju pisma sa vrijednošću ne mogu imati sadržinu u gotovom novcu, u pišmima sa vrijednošću iz Monarhije, može biti gotovog novca do 1000 kruna. U kratkom vremenu ustanovit će se i građanski uputnički saobraćaj, jedna velika potreba za trgovački saobraćaj. **Nadjena je velika količina oružja.** Naredbom vojnog generalnog gubernemanta preporučeno je prije nekog vremena predavanje svega oružja, koje se nalazi kod privatnih lica, i određena je stroga kazna za neodržavanje ovog propisa. I pored toga se u posljednje vrijeme češće ponavljalo, da su civilne osobe, zato što su imale oružja, dovedene u redarstvo ili su redarstveni organi pronalazili kod njihovih kuća sakrivena oružja.

Juče je kraljevsko redarstvo uslo u trag čitavom stovarištu oružja i municije. Poslije duzog istraživanja naredjeno je u privatnom stanu u Crnogorskoj ulici potpuno prebrisanje. Pri ovoj je otkrivena slijedeća „zbirka oružja“. Ona je čuvana u jednom tajnom podrumu, kome je ulaz otkriven tek poslije duvog traženja, jer je bio zatidan cementom i tako vjesto sakriven.

Osim 34 metrička centa novoga mesinga nadjeno je ovo oružje: 582 revolvera. 1600 Flaubert-naboja, 9.000 revolverskih naboja, 14.000 paljivih kapsla, 15.000 paljivih zapaljaka, 60.000 eksplozivnih kapsla, 250.000 bakarnih paljivih zapaljaka, 800.000 čaurica od pušanih naboja sa kapslana za srpske puške. Nadjeno oružje je predato topničkom stovarištu u Beogradu.

Koliko se do sada moglo utvrditi, bila je ova sprema u oružju i municiji prije početka jesenje ofenzive carskih i kraljevskih četa zasidana u ovom podrumu. Istraživanja po ovoj stvari još nijesu završena.

Oprijavljanje gradjevina u Beogradu. Ovih dana otpočela je opravka više privatnih kuća porušeni i oštećeni za vrijeme posljednjih borbi oko Beograda. Lijepi dani u Beogradu pokrenuli su vlasnike kuća, da svoje oštećene kuće opravre i dovedu u red. Ruševine se čiste, zidovi se kreće, i mnoge kuće dobivaju svoj običan oblik. Na svima kućama odmah po dolasku vlasnika stana, namještena su stakla na prozorima, kao prve i najvažnije opravke. Sada se pristupa detaljnijim opravkama domova.

Prodavaonice životnih namirnica. Riješenjem odbora grada Beograda od 1. aprila otvoreno je u Beogradu 8 prodavaonica za brašno i krumpir. Pored toga otvorena je i jedna prodavaonica za ostale životne namirnice. Sve ove prodavaonice otpočele su svoj rad.

Obradjivanje vinograda. Vinogradi u okolini Beograda, naročito na Topčiderskom i Banovom Brdu uveliko se obraduju. Loze se režu i zemljište rilja i uređuje, tako da će i ove godine vinogradi dati bolju berbu. U nekoliko se osjeća oskudica u radnoj snazi, ali vlasti čine sve olakšice vlasnicima vinograda, da se vinogradi obrade i prigotove.

Povratak Beogradjana. Lijepi proljetni dani, koji su otpočeli u Beogradu privukli su i posljednje partije Beogradjana, koje su bile rasijane po

oooooooooooooooooooo

KINO Crvenog križa

ULICA SERGIA BROJ 34.

Danas, 10. travnja 1916.

RASPORED:

Kada mrtvi šute. Henny Porten u glavnoj ulozi. Drama u 2 čina.

Neobično smiješni prizor.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo promijeniti raspored.

Početak prve predstave u 2:20; zadnje 6:30
ULAZNINA: I. prostor K 1; II. prostor 40 filira.

oooooooooooooooooooo

raznim mjestima Srbije, da se vrata svojim domovima. Ovih dana dosao je još jedan veći broj beogradskih porodica iz raznih mjesta Srbije, većinom iz Kragujevca, Kruševca i Nisa. Danas su skoro svi Beograđani u Beogradu, još vrlo mali broj ostao je u unutrašnjosti, i to su većinom one porodice, koje imaju svoj imanja: njive, polja i vinograde u unutrašnjosti, i koje su ostale da provedu ljeto na svojim imanjima, a ujedno da ograde polja i njive, kako bi u jesen s nabjedenve sa dobrom količinom životnih namirnica povratile se svojim domovima u Beograd.

Uklanjanje ćirilskih natpisa. Prije nekoliko dana otpočelo se sa uklanjanjem sviju natpisa na javnim zgradama i uličnih imena koja su bila napisana ćirilicom. Ćirilica će se zamijeniti latinicom. I ćirilicom ispisani natpisi na električnim tramvajima u najkraćem vremenu zamijenit će latinicom.

Domaće vijesti.

Promocija. Dne 15. o. mj. bit će promoviran na čast doktora prava, u auli sveučilišta Franje Josipa I., Franjo Klarić, c. kr. pravni vještbenik u Rovinju sada u Pazinu. Čestitamo unaprijed!

Gospodarstvo.

Koprive kao hrana. Svuda i na svakom mjestu ima je za svakim platom za svakom vrzinom. Oko kuće i gospodarskih zgrada sve je puno koprive. Često se mnoge domaćice na nju rasrde, jer raste i ovdje, gdje joj nije mjesto. Dosada je kao korov, ali sadašnji rat dao je i njoj vrijednost. Polivena vrtnom vodom kopriva je vrlo zdrava i tečna hrana za svinje, guske i patke. U njoj imade do 18 posto biljeančevine. Daje li se pomiješana sa zobii ili ječmom konjima, dobivaju oni svjetliji dlaku. Od vlačanka koprive prave se kao i od konopija kudelja. Suseno lišće rado jeu ovcu, koze i kunići kao i perad. Od susenog cvjeta i lista priredjuje se i čaj za čišćenje krvi. Mlado lišće koprive može se priredjavati kao tečno jelo poput spinata i za ljude, a preporučuje se to jelo baš slabunjavoj djeci. Koprive naročito ima dosta svuda u Beogradu i okolini grada.

Vreće od slame. Od svakovrsne se slame dobiva vlakno, a množiva mu ovisi o vlaži, koju ima slama u sebi. Način priredjivanja vlakna i strojevi za to patentirani su od države. To se vlakno prede na strojevinama, na kojima i juta. Vlakno se od slame upotrebljava samo, ali i miješa drugim vlaknima, kao jutom, talijanskom ili ruskom konopljom. Vreće, načinjene od slamnato vlakna, koji je pomiješan s jutom, tako su tvrde, kao i one iz čiste jute. Takove se vreće mogu za sve upotrebiti, samo ne mogu za vlagu. To je važan izum. Dosad su se vreće pravile ponajviše iz jute, koje se dovozi iz Indije, ali je radi rata došlo jute potpuno sprječeno.

„Hrvatski List“ može se kupiti već u 6 i pol sati jutro u našoj prodavaonici Via Sissano broj 3 (Uprava „Il Gazzettino di Pola“), gdje se prodaje također „Polaer Tagblatt“.

Zadnje vijesti.

Govor njemačkog ratnog ministra.

Berlin, 10. (D. u.) Reichstag je prihvatio u prvome čitanju zakonsku osnovu, da se namjesto ratne pripomoći odredi svota otpornosti.

Ratni je ministar Wild von Hohenborn, koji se je po prvi put prikazao u zbornici, izjavio, da mu se čini, da može započeti ne osvrnuvši se na vojnički položaj te je kazao:

„Da smo do sada pobjeđivali pokazuje nam pogled na geografsku kartu. Da ćemo ostati pobjednici i u buduće, do kraja pobjednici bez nikakvog preostatka, o tome nam jamči do sada prokušano junaštvo, jedna sama i složna volja i dostatak svega onoga, što nam treba daljne vođenja rata.

„Suzbijanje ruske ofenzive na istoku i bojevi o Verdun nijesu, kako protivnici ili vjeruju ili se to pričinjaju, posljednja napreznja iscrpljenog naroda, nego su to udarci batom snažne narodne vojske, koja raspolaže pričuvama i svim pomoćnim sredstvima. To su udarci batom, koji će se opetovati, dok budu drugi umorni (Živo pljeskanje). Da ću za taj cilj, za pobjedu, sve učiniti, što budem mogao, to ja obećavam pred čitavom zemljom. Mi hoćemo da izvoštimo odlučnu pobjedu, ali za one, koji su ostali kod svojih kuća vrijedi kritika „Ustrajnost“. Engleska osnova, da nas izgladni, ostat će, Bogu hvala, bezuspješna, uslijed tog jedinog primjera u povjesti prijevornog i jakog ustrajanja domovine. Za to dužnost mi je, da joj se u ime vojske zahvalim. Potpuna će pobjeda doći, a kada to, toga ne može niko da kaže. Ali da će doći, to

mi hoćemo, da bude stalno. (Živo pljeskanje).

Kupujte samo kod onih tvrtka koje oglašuju i preporučuju se u „HRVATSKOM LISTU“

HRVATI
Zahtijevajte u svim kavanama
„HRVATSKI LIST“.

Sjećajte se Crvenog križa

„HRVATSKI LIST“ može se kupiti u Vodnjanu kod prodaje duhana Debetto već rano u jutro.

Trgovina gotovog odjela i rubenine za gospodu

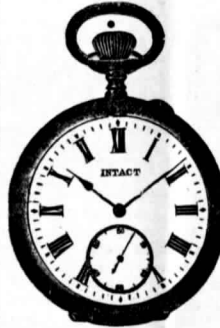
Leo Scordilli

Via Alberto broj 63,

ponovno je otvorena te prodaje uz najniže cijene.

Satovi na narukvicama za gospodje i gospodu

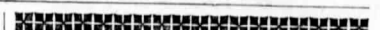

najbolje švicarske izradbe od 11 do 50 kruna, u zlatu 50 do 150 kruna.

Najveća zalihabrijanata, zlatine i srebrnine, poljskih zurma (dalekozora) busola, zaštitnih naočara, domoljubnih znakova i prstenja.

Posve točni satovi, Schaffhausen, Omega i Zenit uz originalne tvorničke cijene.

K. JORGO, PULA Cijenici
via Sergia 21. bačava

Knjižara i trgovina papira

Gorenjec & Co.

ul. Caserma 16. TRST ul. Caserma 16.

Razprodaje hrvatske knjige i novine, te se preporuča svim rodoljubima.

Uništavajte muhe da se ne umnožavaju!

Uzgojne crctice.

Kad se sad i sam mali Petar naviknu na svoje novo ime i kad se malo oslobodi od onog prvsnjeg straha i zbunjenosti, otpoče on bolje govoriti.

Ali to sad opet povuču za sobom novu nećaku.

— E. Bože pomози! — nekose roditelji, pa nanovo navalise na nj „popravkama“ i „vježbanjima“.

Sad su birane najteže riječi i energično je od djeteta zahtijevano da ih izgovara „pravо“ — ali ih je ono izgovaralo sve gore i gore. Štok je bio i snviše veliki, a naglost, grozničavost i nestrpljivost roditeljska svaki su uspjeh onemogućavale. Sad više nije pomagalo ni hrabrenje, ni strogost, ni ismjevljanje, ni udarci. Mucavost se ubrzo povratila opet u svojoj ranijoj jačini, ako i ne u većoj.

A tada ponovno izgubise svu nadu na boljitak, pa je izgubio i sam mali Petar. On ostade za cijeli vijek „Jecalo“.

Zbog toga što sad ponovno digose svi ruke od njega, u šestoj i sedmoj godini bijaše opet njegova mucavost prilično popustila. Ali kad pobje Perica u pučku školu, mucavost mu se opet znatno pogorša.

A to je bilo sasvim prirodno.

U školi su nove prilike za mucavca veoma nepovoljne. Prije svega učenicima moraju ovdje govoriti glasno pred učiteljem i pred cijelim razredom. Svijest o tom, da govor svi slušaju, već po sebi izaziva strah, stid i uzrujanost, ali i zamuckivanje i kod onoga, koji na ulici govori kao čertraljka, a kako je to tek padalo kukavnom Petru! — Osim toga ovdje se mora s naporom smišljati šta će se reći, a to već po sebi potiče na govor, usporavajući ga i smetajući izgovor, i kod normalnog djeteta, a u kolikoj je mjeri tek to bilo kod mucavog Petra! — Pa onda, on već bijaše prilično naviknuo, kaošto rade i svi mucavci,

da izbjegava u govoru riječi, koje su mu najteže za izgovor, a u školi se tražilo, da se kaže baš ona riječ, gdje je koja na svom mjestu.

A napokom dodjese tu i oni neizbježivi podsmjesi drugova mu i njihova nemilosrdna zadirkivanja. Sve jo to utjecalo na jadnoga Petra tako silno, da je sada stao mucati u školi gore no ikada dotle. Prema drugovima, koji su ga svaki čas peckali, postao je jednak i pakostan. Na upit se nije javljao „za riječ“ ni kad je znao odgovoriti. A i kod kuće je sve rjeđe govorio.

Tako je ovo nesretno dijete u jadu i čemeru svršilo prvu i drugu škol-ku godinu pučke škole, mucajući stalno, nekad jače, nekad slabije, ali u glavnome kao veliki mucavac.

I ko zna šta bi s njime bilo napokon, da se, na njegovu sreću, ne promijenise prilike u trećoj i četvrtoj školskoj godini.

Učitelj spojene treće i četvrte šk. godine bio je vrlo razborit i energičan čovjek. Sav je bio predan svome poslu, a u slobodnim je časovima radio dalje na tuđem jeziku, kojeg je učio u učiteljskoj školi. Nabavljao je i čitao knjige pedagoške sadržine na tom jeziku, pomažući se pomalo i rječnikom, pa je bio naišao na jednu i o postupanju sa mucavcima Petar mu je bio dobro došao, te da i oproba ono, što je u knjizi čitao.

Odmah, još prvih časova u početku školske godine, pokazao se učitelj kao prijatelj Petrov. To djetetu uli bezbojermu nadu i predanu ljubav prema učitelju.

I učitelj nije naglio, već je radio postupno i s planom.

Prije svega postara se on da otvori djetetu bolju sredinu, u kojoj se kreće i u školi i na domu. To je bio u početku najvažniji, a u isto vrijeme i najteži posao.

Slučaj je uskoro donio zgodnu priliku za to. Jedan drug Petrov, Ivica, također je prilično mucav pri odgovorima. Učitelju bijaše palo u oči, da se učenici nekako čudnovato stanu smijeskati, kadgod bi ovaj zamucuo, dok bi on poervieno,

uplasio se i uozbiljio — te jedamput zapita dječu o tom.

— Gospodine, oni se smiju Ivici, kako sad i on mucua kao Petar — osokoli se na to jedan sa odgovorom.

— Kako? „i on?“ Zar nije prije mucuo? — upita učitelj.

— Ja ne mucam, gospodine! — branio se Ivica, saljuci pogledom strijele na svoje drugove.

— Jest, gospodine, jest!... I on sada mucua! — tvrdjahu djeca.

— On se, gospodine, najviše podsmijavao Petru, pa ga kaznio bog, te sad i on mucua — objasni jedan.

— Ta—ko! — oteže učitelj. Slušajte da vam to objasnim... Ko god nešto ponavlja, taj se brzo na to navikne, hito — ne hito, pa poslije to vrši i nehotice, bez razmišljanja više puta i kad mu se neće. Tako je bilo i s Ivicom. On je, zadirkujući jući Petra, izgovarao najprije holimično pojedine riječi mucuao, a sad mu se jezik na takav izgovor tako naviknuo, da neke riječi izgovara na tanačin i kad ne bi htio.

— Ja primjećujem, da još nekoji, što ste došli iz druge šk. godine po malo mucate. I tu će biti isti uzrok, koji je bio kod Ivice.

— Pored ovoga lica, kojeg ste nanijeli sami sebi, zadirkujući svoga druga Petra, vi ste još više činili loš njemu. Vi ste mu često ogorčavali život. A je li to lijepo, je li tako uči naša sveta vjera? Ali vi ste činili još i jedno drugo za Petru svojim zadirkivanjem i ismjevljanjem. Iz straha da ne bude Petar ismijan, on je sve više i više mucuo... Nego, znate što, djeco? Hoćete li, da svi zajednički nastojimo, da pomognemo Petru i Ivici, da se izliječe od mucavosti.

— Hoćemo, hoćemo, gospodine! — ktknuše djeca radosno, u težnji da poprave ranije nepravde naneseše, a i Ivici.

— A zar može to, gospodine? — upita jedan radoznavo.

(Nastavak slijedi.)